

การระบาดเป็นกลุ่มก้อน ของโรคไข้หวัดใหญ่

สถานการณ์ โรคไข้หวัดใหญ่*

คาดการณ์โรคไข้หวัดใหญ่
ในปี พ.ศ. 2562
จะมีผู้ป่วยประมาณ **300,000** ราย

ผู้ป่วยสะสม **180,235** ราย
อัตราป่วย **278.46** ต่อประชากรแสนคน
เสียชีวิต **14** ราย

กลุ่มที่พบอัตราป่วยสูง
เด็กเล็ก 0-4 ปี และเด็กวัยเรียน

ปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญ ได้แก่ อยู่ในสภาพแวดล้อมที่แออัด การใช้อุปกรณ์หรือภาชนะร่วมกัน การมีกิจกรรมที่สัมผัสใกล้ชิด และไม่เคยได้รับวัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่มาก่อน เป็นต้น

- โรคไข้หวัดใหญ่มีการรายงานผู้ป่วยตลอดทั้งปี โดยฤดูกาลระบาดแบ่งเป็นสองช่วง คือ **เดือนมิถุนายนถึงพฤศจิกายน** และ**ธันวาคมถึงกุมภาพันธ์**
- ปี พ.ศ. 2562 พบแนวโน้มการระบาดเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการระบาดเป็นกลุ่มก้อน **สถานที่พบการระบาดมากที่สุด 3 ลำดับ ได้แก่ โรงเรียน เรือนจำ ค่ายทหาร**
- การระบาดของไข้หวัดใหญ่ชนิด B สูงผิดปกติ ชนิดที่พบมีความหลากหลาย และมีความต่างจากสายพันธุ์วัคซีนที่ฉีดในปีนี้ ทำให้ประสิทธิภาพของวัคซีนไม่สามารถป้องกันได้เต็มที่
- กลุ่มเสี่ยง และประชาชนทั่วไป **ควรรับการฉีดวัคซีนป้องกันไข้หวัดใหญ่** เพื่อลดความรุนแรงของโรค และการเสียชีวิต
- ช่วงเปิดเทอม อาจพบการระบาดในเด็กนักเรียน **เด็กที่ป่วย ควรหยุดเรียน จดพาเด็กไปแหล่งชุมชน** กรณีที่เจ็บป่วยเวลาไอ จาม ควรปิดปากหรือใช้ผ้าปิดปากและจามูก
- มาตรการป้องกันควบคุมโรคที่สำคัญ คือ **การคัดกรองและแยกกักผู้ป่วยตั้งแต่รายแรก**

“ปิด ล้าง เลี่ยง หยุด ลดเสี่ยงไข้หวัดใหญ่”

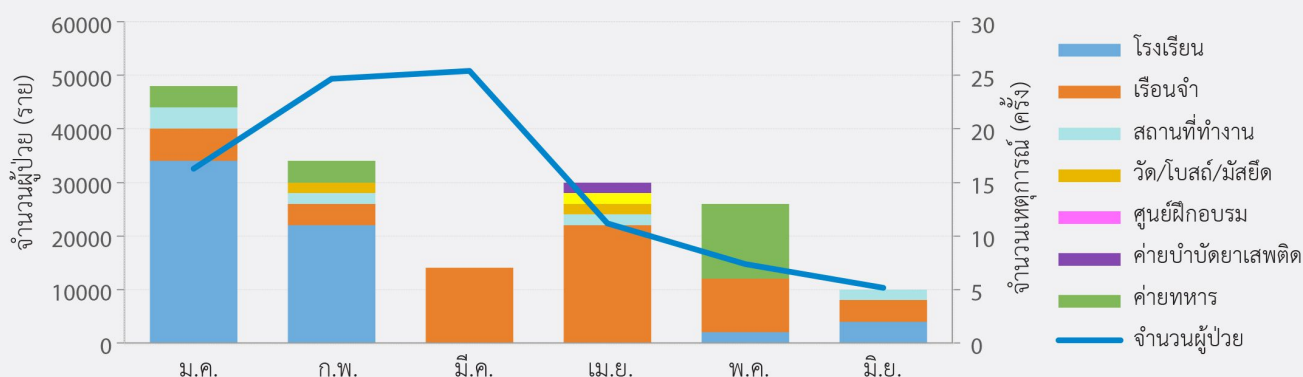
เอกสารแจกฟรี
ปีที่ 6 ฉบับที่ 5 มิถุนายน 2562

สถานการณ์ระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่เป็นกลุ่มก้อน

ตั้งแต่เดือนมกราคม-มิถุนายน 2562 พบจำนวนเหตุการณ์การระบาดเป็นกลุ่มก้อน 3 อันดับแรก คือ โรงเรียน 31 เหตุการณ์ เรือนจำ 30 เหตุการณ์ ค่ายทหาร 11 เหตุการณ์

กราฟจำนวนเหตุการณ์การระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่ รายเดือน และสถานที่ที่พบการระบาด วันที่ 1 มกราคม-30 มิถุนายน 2562

ที่มา: ข้อมูลจากระบบรายงาน 506 กองระบาดวิทยาและโปรแกรมการตรวจสอบข่าวการระบาด กองระบาดวิทยา

สถานที่เกิดการระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่จากการเฝ้าระวังเหตุการณ์ ระหว่างปี พ.ศ. 2559-2561

สถานที่เกิดเหตุการณ์	ปี พ.ศ.			รวม (ร้อยละ)
	2559	2560	2561*	
เรือนจำ	7	19	15	41 (34)
โรงเรียน ^a	11	14	5	30 (25)
ค่ายทหาร ^b	6	17	3	26 (22)
วัด	0	6	0	6 (5)
สถานที่ทำงาน	4	0	0	4 (3)
ค่ายบำบัดยาเสพติด	1	2	0	3 (3)
แคมป์คนงาน	3	0	0	3 (3)
โรงพยาบาล	1	1	0	2 (2)
อื่น ๆ	1	2	1	4 (3)
รวม	34	61	24	119 (100)

จากฐานข้อมูลระบบเฝ้าระวังเหตุการณ์ กรมควบคุมโรค

(Event Based Surveillance: EBV)

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559-2561 *

(ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม-31 กรกฎาคม 2561)

พบเหตุการณ์ที่เข้าได้กับนิยามจำนวน 119 เหตุการณ์

เป็นเหตุการณ์ที่รายงานใน

- ปี พ.ศ. 2559 จำนวน 34 เหตุการณ์

- ปี พ.ศ. 2560 จำนวน 61 เหตุการณ์

- ปี พ.ศ. 2561 จำนวน 24 เหตุการณ์

การระบาดพบมากที่สุดในเรือนจำ จำนวน 41 เหตุการณ์

(ร้อยละ: 34) สถานศึกษา 30 เหตุการณ์ (ร้อยละ: 25)

และค่ายทหาร 26 เหตุการณ์ (ร้อยละ: 22)

* ระหว่างวันที่ 1 มกราคม-31 กรกฎาคม 2561

a = โรงเรียนอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา มหาวิทยาลัย

b = ค่ายทหารเกณฑ์ โรงเรียนนักเรียนตำรวจ ทหาร ค่ายฝึกนักเรียนรักษาดินแดน

การควบคุมโรคไข้หวัดใหญ่เมื่อเกิดการระบาดเป็นกลุ่มก้อนใน 3 แหล่งสถานที่สำคัญ

สถานที่	กลุ่มเสี่ยง/จุดเริ่มต้นการระบาด	ปัจจัยที่แพร่ระบาด	มาตรการควบคุมป้องกันโรค
ค่ายทหาร 	- กลุ่มทหารเกณฑ์ ร้อยละ 62 - เกิดจากทหารติดเชื้อมาจากบ้านและกลับเข้ามาประจำการ - ครูฝึกป่วย หรือการมีกิจกรรมนอกสถานที่ 	- เรือนนอนแออัดนอนใกล้ชิดกัน - การมีกิจกรรมการฝึกร่วมกันตลอดทั้งวัน และการใช้แก้วน้ำร่วมกัน 	- การคัดกรองและแยกผู้ป่วย - ทำความสะอาดเรือนนอน และการปรับทิศหัวเตียง และระยะห่างของเตียงนอนไม่ให้ชิดกันและไม่ให้ศีรษะชนกัน - ให้ความรู้ในเรื่องการป้องกันโรค และการปฏิบัติตัวขณะป่วย เพื่อไม่ให้แพร่กระจายเชื้อ
สถานศึกษา 	- โรงเรียนประจำ ร้อยละ 30 - โรงเรียนระดับชั้นอนุบาลและประถมศึกษา ร้อยละ 24 - มัธยมศึกษา ร้อยละ 17 - มหาวิทยาลัย ร้อยละ 10 - มีการระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่ในชุมชน นักเรียน-นักศึกษาติดเชื้อมาจากครอบครัวและนำมาแพร่ต่อที่โรงเรียน-มหาวิทยาลัย	- ในสถานศึกษา ได้แก่ กิจกรรมเข้าค่ายนอกสถานที่ ห้องเรียน แออัด กิจกรรมในห้องแอร์ การใช้แก้วน้ำดื่มร่วมกัน - ในมหาวิทยาลัย ได้แก่ กิจกรรมรับน้องใหม่ กิจกรรมการฝึกนอกสถานที่ การรับประทานอาหาร และการใช้แก้วน้ำดื่มร่วมกัน การอยู่ร่วมกันในหอพักนักศึกษา 	- การคัดกรองแยกผู้ป่วย - หยุดกิจกรรมการเรียนการสอน หยุดกิจกรรมที่เป็นหมู่คณะ และการปิดโรงเรียน - ทำความสะอาดห้องเรียนหรือหอนอน
เรือนจำ	- ผู้ต้องขังที่มีโรคประจำตัว - เกิดจากผู้ต้องขังใหม่ในแดนแรกเริ่มกิจกรรมวันพบญาติ - การส่งผู้ต้องขังออกไปทำกิจกรรมนอกเรือนจำ 	- เรือนนอนแออัด ไม่มีสถานที่แยกผู้ป่วย - ใช้ของใช้ส่วนตัวร่วมกัน เช่น แก้วน้ำ - จุดพบญาติที่มีผู้ต้องขังจากแดนต่าง ๆ มารวมตัวกัน และมีการใช้โทรศัพท์ร่วมกัน	- การคัดกรองและแยกผู้ต้องขังที่ป่วยให้ยาด้านไวรัส - การให้สุขศึกษาในเรื่องการล้างมือ การใช้หน้ากากอนามัย การไม่ใช้ของใช้ส่วนตัวร่วมกัน - การทำความสะอาดเรือนนอนและโทรศัพท์ในห้องพบญาติ - งดกิจกรรมที่มีการมาชุมนุมกัน

อาการป่วยที่พบ

น้ำมูกไหล

โอ

เจ็บคอ

มีไข้สูง

ปวดศีรษะ

อ่อนเพลีย
ปวดเมื่อยตามตัว

ส่วนใหญ่มียาการไม่รุนแรง และดีขึ้นภายใน 5-7 วัน ยกเว้นผู้ป่วยบางรายที่อาจมีอาการรุนแรง เช่น ปอดอักเสบ ซึ่งทำให้เสียชีวิตได้

ร่วมกันทำป้องกันได้

เรือนจำ

- จัดทำมาตรการด้านสิ่งแวดล้อมและสุขอนามัย เช่น การทำความสะอาดอาคารสถานที่ แยกของใช้ส่วนตัวเพื่อป้องกัน การแพร่กระจายเชื้อโรค รวมถึงเตรียมโซนห้องแยกเมื่อเกิดโรค
- ให้สุศึกษาแก่นักโทษ และญาติที่มาเยี่ยม เรื่องการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันโรคและการแพร่กระจายโรคใช้หวัดใหญ่
- เฝ้าระวังอาการคล้ายไข้หวัดใหญ่ และการคัดกรองอาการที่สงสัยในนักโทษที่เข้าใหม่ และนักโทษทั่วไปประจำวัน โดยอาสาสมัครนักโทษ และเจ้าหน้าที่พยาบาลในเรือนจำ
- เตรียมเวชภัณฑ์ที่จำเป็น เช่น เจลล้างมือ หน้ากากอนามัย ยาด้านไวรัส ฯลฯ
- ให้วัคซีนไข้หวัดใหญ่ในกลุ่มเสี่ยง

ค่ายทหาร

- คัดกรองทหารที่กลับบ้านมากกว่า 7 วัน ก่อนกลับเข้าค่ายทหาร และคัดกรองญาติที่เข้ามาเยี่ยมทหารในค่ายฯ
- จัดทำมาตรการด้านสิ่งแวดล้อม และสุขอนามัย เช่น การทำความสะอาดอาคารสถานที่ โดยเฉพาะเรือนนอนควรปรับทิศหัวเตียง และระยะห่างของเตียงนอนไม่ให้ชิดกันและไม่ให้ศีรษะชนกัน และจัดเตรียมของใช้ส่วนตัว
- มีแผนเตรียมความพร้อม และมีระบบส่งต่อผู้ป่วยไปยังสถานพยาบาล ในสังกัดกระทรวงกลาโหม เมื่อพบผู้ป่วยจำนวนมาก
- สถานพยาบาลในค่ายทหารเตรียมเวชภัณฑ์ที่จำเป็น เช่น หน้ากากอนามัย เจลล้างมือ และยาด้านไวรัสให้เพียงพอ
- ให้ความรู้ในเรื่องการป้องกันโรค และการปฏิบัติตัวขณะป่วย เพื่อไม่ให้แพร่กระจายเชื้อโรค
- ให้วัคซีนไข้หวัดใหญ่ในกลุ่มเสี่ยง

ปิด

ปิดปาก ปิดจมูก
เมื่อ ไอ หรือ จาม

ล้าง

ล้างมือบ่อย ๆ
ด้วยน้ำและสบู่

เลี่ยง

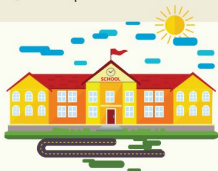
หลีกเลี่ยง
อยู่ในที่แออัด

หยุด

หยุดเรียน หยุดงาน
พักรักษาตัวอยู่บ้าน
เพื่อป้องกันการแพร่เชื้อ
สู่ผู้อื่น

สถานศึกษา

- จัดให้มีการคัดกรองเด็กป่วยทุกเช้าก่อนเข้าเรียน หากพบนักเรียนที่มีอาการป่วย ควรแยกไว้ในโซนห้องแยกโรคหรือให้ผู้ปกครองมารับกลับไปพักรักษาตัวที่บ้าน
- ควรจัดให้มีจุดล้างมือด้วยสบู่หรือเจลแอลกอฮอล์ไว้ตามที่ต่าง ๆ เช่น ห้องน้ำ โรงอาหาร ฯลฯ
- ให้ความรู้แก่นักเรียน บุคลากร รวมถึงผู้ปกครอง เรื่องการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่ เช่น การล้างมือ การใช้หน้ากากอนามัย การแยกของใช้ส่วนตัว ฯลฯ

สายด่วนกรมควบคุมโรค
1422

DDC WATCH
ACCESS ONLINE QR CODE

ที่ปรึกษา

อัมภางศ์ รวยอาจิณ วลัยรัตน์ ไชยฟู

ผู้เขียน

สุทธนันท์ สุทธชนะ กองระบาดวิทยา

กองบรรณาธิการ

สิริลักษณ์ รัชชังค์ บริมาศ ศักดิ์ศิริสัมพันธ์ ณัฐวดี ศรีวรรณยศ นันทน์ รุ่งเลื่อน

ออกแบบ

ชญาบุญ บุญสิริวรรณ นันทน์ รุ่งเลื่อน

จำนวน

1,000 ฉบับ

จัดทำโดย

กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค อาคาร 10 ชั้น 3 กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
ตำบลตลาดขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000 โทรศัพท์ 0 2590 3805

เผยแพร่ทางเว็บไซต์กองระบาดวิทยา : <https://ddc.moph.go.th/th/site/office/view/boe>

กองระบาดวิทยา